

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 76/2026-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Matúšom Hribom, advokátom, Tehelná 46, Bardejov, proti uzneseniu Okresného súdu Prešov č. k. 9Cpr/13/2023-429 z 2. decembra 2025 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 2. januára 2026 domáha vyslovenia porušenia základných práv na súdnu ochranu čl. 46 ods. 1 a rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením o zamietnutí jeho sťažnosti proti uzneseniu o výške náhrady trov konania v civilnom spore.

2. V pracovnoprávnom spore sťažovateľa súdy 30. mája 2025 právoplatne rozhodli o jeho žalobe a v plnom rozsahu mu proti žalovanému priznali náhradu trov konania. Sťažovateľ si trovy konania nevyčísľil a okresný súd mu uznesením vyššieho súdneho úradníka z 9. júla 2025 priznal náhradu trov 1 358,90 eur. Proti tomu podal sťažovateľ sťažnosť. Namietol, že mu nebola priznaná náhrada za stratu času a cestovné jeho advokáta a jeho cestovné. Ústavnou sťažnosťou namietaným uznesením sudca okresného súdu sťažnosť sťažovateľa zamietol. Odôvodnil to tým, že odpoveď na námietky sťažovateľa je obsiahnutá v rozhodnutiach ústavného súdu (III. ÚS/109/2020 a III. ÚS/181/2020), z ktorých zvýraznil záver, že sťažnosť proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nie je prostriedkom nápravy skoršej procesnej pasivity pri vyčísľovaní trov konania. Poukázal na to, že sťažovateľ si nepriznané trovy napriek vedomosti o právoplatnom skončení sporu nevyčísľil.

3. Sťažovateľ namieta, že okresný súd v rozhodnutí vychádzal z nálezů ústavného súdu (III. ÚS 109/2020), z ktorého formalisticky citoval tak, aby si našiel spôsob na nepriznanie náhrady trov. Je toho názoru, že tento nález je v jeho prospech, hoci rieši inú situáciu, keď sťažnosť podala strana povinná na náhradu trov konania a oprávnená strana si vo vyjadrení k sťažnosti uplatnila

dovtedy nevyčíslené cestovné a náhradu za stratu času. Sťažovateľ zdôrazňuje, že cestovné a náhradu za stratu času si vyčíslil v sťažnosti. Zastáva názor, že okresný súd mu ich nepriznaním odňal procesné právo využiť sťažnosť ako opravný inštitút, a tak porušil jeho právo na spravodlivý proces. Sťažovateľ je toho názoru, že podľa tohto nálezu si strana v sťažnosti môže uplatniť dovtedy nevyčíslené trovy. V prípade opaku by sťažnosť bola zbytočným inštitútom. V tejto súvislosti poukazuje na § 245 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), podľa ktorého v sťažnosti možno uvádzať nové skutočnosti a dôkazy, ak je to so zreteľom na povahu a okolnosti sporu možné a účelné.

II.

4. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená a ako taká bola podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov odmietnutá. Rozhodovacia činnosť ústavného súdu vo vzťahu k rozhodnutiam civilných súdov o náhrade trov konania vychádza z toho, že skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly ústavného súdu vtedy, ak by vyvodené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 13/00). Treba zdôrazniť zdržanlivosť k výkladu zákonného práva o náhrade trov konania, keďže problematika trov konania má akcesorickú povahu, a preto sa k zrušeniu napadnutého výroku o trovách konania treba uchýľovať iba výnimočne pri zistení extrémnemu zásahu do základného práva (II. ÚS 31/04, IV. ÚS 45/06, I. ÚS 156/2010, IV. ÚS 40/2011).

5. Ústavnou sťažnosťou nastolená otázka vyčíslenia časti náhrady trov konania v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka už bola ústavným súdom riešená (III. ÚS 250/2024). Nie je dôvod odchyliť sa od už prijatých záverov. Treba zopakovať, že nastolená otázka nadväzuje na to, že súčasná úprava procesu rozhodovania o náhrade trov konania je pomerne nová a pri jej aplikácii dochádza k viacerým výkladovým problémom, ktoré možno riešiť len v konaní o ústavnej sťažnosti. Tvorba ustálenej judikatúry štandardnou cestou judikatúry vyšších všeobecných súdov je vylúčená v dôsledku nedostatku opravných prostriedkov proti rozhodnutiam okresných súdov o výške náhrady trov konania. Súčasná úprava rozhodovania o náhrade trov konania je strohá a deformalizovaná, čo vedie k tvorbe rôznych protichodných záverov.

6. Zatiaľ čo podľa Občianskeho súdneho poriadku bola strana povinná vyčísliť trovy konania v stanovenej lehote troch dní od pojednávania, podľa nového slovenského procesu sa rozhodnutie o trovách konania v rozhodnutí, ktorým konanie končí, redukuje len na rozhodnutie o základe nároku. CSP však neustanovuje, že rozhodnutie o výške trov sa vydáva len na osobitný návrh v podobe vyúčtovania. To vedie k nejasej pozícii koncentračne nastavených súdov na strane jednej a na strane druhej advokátov, ktorí očakávajú ochranársky prístup súdov, ktoré by podľa ich predstáv mali k vyúčtovaniu trov pristupovať inak ako k všeobecnej procesnej povinnosti tvrdiť a dokazovať.

7. Právny názor okresného súdu je výkladom § 245 CSP, podľa ktorého v sťažnosti možno uvádzať nové skutočnosti a dôkazy, ak je to so zreteľom na povahu a okolnosti sporu možné a účelné. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia je zrejmé, že okresný súd výkladom týchto noriem dospel k záveru, že pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania vychádza z obsahu spisu, teda sa prizná náhrada len tých trov, ktoré zo spisu vyplývajú bez toho, aby bola úspešná strana vyzvaná na vyčíslenie náhrady trov alebo bez návrhu iným spôsobom boli zisťované skutočnosti potrebné na rozhodnutie o výške náhrady s tým, že prípadné dodatočné vyčíslovanie a preukazovanie

náhrady trov konania v sťažnosti proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka nie je možné. Na strane druhej je sťažovateľ toho názoru, že tieto ustanovenia treba vyložiť tak, že okresný súd je povinný úspešnú stranu vyzvať na vyčíslenie náhrady trov konania alebo inak zisťovať skutočnosti na jej vyčíslenie s tým, že ak tak neurobí, strana môže v sťažnosti proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka svoje trovy dodatočne vyčísliť a okresný súd musí tieto nové skutočnosti zohľadniť.

8. Ani jeden z uvedených názorov nemá v CSP jasný normatívny základ. Preto nemožno dospieť k záveru, že či už jeden alebo druhý názor je výsledkom zjavne nedôvodnej alebo arbitrárnej právnej úvahy. To platí osobitne s ohľadom na to, že prijatie sťažovateľom uvádzaného právneho názoru, ktorý stanovuje inkvizičnú povinnosť okresného súdu pri zisťovaní skutočností potrebných na rozhodnutie o výške náhrady trov konania, vedie k dekoncentracii rozhodovania a spája sa nielen s priznaním práv sťažovateľovi, no následne aj s uložením tomu zodpovedajúcej povinnosti druhej strane sporu. Výsledok prijatý okresným súdom neodporuje žiadnemu ustanoveniu CSP a ním vytvorené riešenie nie je v rozpore s princípom spravodlivosti a ani s princípmi, na ktorých spočíva CSP, pričom výsledok vedie k rozumnému usporiadaniu procesných vzťahov. Prístup k rozhodovaniu o výške náhrady trov konania vyplynul z pasivity sťažovateľa potom, ako mu bol priznaný nárok na náhradu trov. Sťažovateľovi v tomto štádiu konania nič nebránilo v tom, aby si vyčíslił náhradu trov konania. Opačný postup, v ktorom by okresný súd bez návrhu zisťoval skutočnosti potrebné na rozhodnutie o výške náhrady trov konania, a tak nahradzoval nenáročnú aktivitu sťažovateľa, by za určitých okolností mohol byť v rozpore nielen s týmto princípom, ale aj s princípom kontradiktórnosti.

9. V konečnom dôsledku treba uviesť, že rozhodnutie okresného súdu o výške náhrady trov konania zodpovedá nedôvodnej nečinnosti advokáta sťažovateľa, ktorý potom, ako mu bolo doručené rozhodnutie o priznaní nároku na náhradu trov konania, zostal nečinný a nevyčíslił si výšku náhrady trov. Namiesto toho sa spoliehal na explicitne nenormovanú povinnosť okresného súdu, ktorý ho mal vyzvať na preukázanie jeho nároku alebo na to, že svoju vlastnú pasivitu napraví tak, že proti rozhodnutiu vyššieho súdneho úradníka podá sťažnosť. Očakávanie takýchto postupov súdu v dispozičnom systéme kontradiktórneho konania by viedlo k vytvoreniu takých procesných noriem, ktoré by oslabovali hospodárnosť a rýchlosť konania.

10. Čiastočne možno súhlasiť s argumentáciu sťažovateľa o tom, že okresný súd na presadenie svojho názoru vyberal nevhodné časti odôvodnenia nálezu ústavného súdu (III. ÚS 109/2020), ktorý riešil odlišnú procesnú situáciu. Nemožno však súhlasiť s tým, že tento nález formuluje záver o tom, že by procesným postupom okresného súdu v ňom namietanom konaní boli porušené jeho ústavné práva. Sťažovateľ rovnako ako okresný súd pracuje s judikatúrou ústavného súdu metódou nesprávneho rozlišovania. Celkom nesprávny je záver sťažovateľa, podľa ktorého by sťažnosť v prípade prijatia záveru okresného súdu nemala praktický význam. Je tomu tak preto, že i keby si sťažovateľ ešte pred rozhodnutím vyššieho súdneho úradníka vyčíslił trovy, i tak by mohlo byť uznesenie vyššieho súdneho úradníka nesprávne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2026

Robert Šorl
predseda senátu